

คำอธิบาย

ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินและรายการที่ให้การสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก

ส่วนที่ ๑

หลักเกณฑ์ทั่วไป

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

(๑) **หน่วยงานภาครัฐ** หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค หน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาของรัฐ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และกิจการเพื่อการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์

คำอธิบาย หน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์และหรือกิจการเพื่อการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์

(๒) **องค์กรภาคเอกชน** หมายความว่า องค์กรที่บุคคลรวมกันขึ้นเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์และกิจการในการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ และการส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์

คำอธิบาย องค์กรภาคเอกชน ในความหมายนี้หมายถึง ชมรมหรือกลุ่มบุคคล สมาคม มูลนิธิหรือองค์การอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็นนิติบุคคล หรือไม่เป็นนิติบุคคล ก่อตั้งและดำเนินการโดยเอกชนซึ่งมีสัญชาติไทย ไม่เป็นองค์กรหรือสมาคม มูลนิธิที่ได้รับการแต่งตั้งจากองค์กรต่างประเทศ (Nominee) ดำเนินกิจการแบบต่อเนื่องร่วมกัน เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร รายได้หรือผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน และต้องมีวัตถุประสงค์และหรือกิจการในการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ และการส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์

(๓) **บุคคล ครอบครัว หรือครอบครัวอุปถัมภ์** หมายความว่า ผู้ซึ่งให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านค่าใช้จ่ายในการสงเคราะห์และหรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งทุนอื่น หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

คำอธิบาย คำว่า “บุคคล” หมายถึง บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือมีความผูกพันเป็นเครือญาติกับเด็ก ซึ่งต้องเป็นผู้ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็ก รับภาระด้านค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก และหมายความรวมถึง ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กด้วย

“ครอบครัว” หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันซึ่งอาจมีความสัมพันธ์ทางสายเลือดหรือไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด ประกอบด้วยบุคคลที่แต่งงานกัน บุตรผู้เป็นทายาท ปู่ย่า ตายายผู้มีอุปการะ และบุคคลอื่นที่มาร่วมอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งบุคคลทั้งหลายเหล่านี้ ถูกสานสัมพันธ์ด้วยความรัก ความห่วงใย และบทบาทหน้าที่เพื่อการดำรงอยู่ของครอบครัว

“ครอบครัวอุปถัมภ์” หมายถึง ผู้ขออุปการะและปกครองดูแลเด็กที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชนหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน ให้รับเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพไปอุปการะและปกครองดูแล และให้หมายความรวมถึง บุคคลผู้ที่อุปการะ

หรือปกครองดูแลเด็ก ที่เพิ่งได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพอยู่แล้ว และได้รับอนุญาตให้เป็นครอบครัวอุปถัมภ์ด้วย

ข้อ ๒ คำขอการสนับสนุนเป็นรายบุคคลและการเสนอโครงการให้เป็นไปตามแบบที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด

คำอธิบาย แบบฟอร์มคำขอรับการสนับสนุนเป็นรายบุคคล และการขอรับการสนับสนุนรายโครงการ ต้องเป็นแบบฟอร์มคำขอตามที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน^๑กำหนด ซึ่งเป็นเอกสารที่จะต้องระบุข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็ก ครอบครัว ครอบครัวอุปถัมภ์ หรือบุคคล หน่วยงาน องค์กร สมาคม มูลนิธิ ฯลฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก

ส่วนที่ ๒

หลักเกณฑ์กำหนดดวงเงินและรายการเกี่ยวกับการสงเคราะห์เด็ก

ข้อ ๓ กลุ่มเป้าหมายที่เพิ่งได้รับการสงเคราะห์^๒ ได้แก่

- (๑) เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า
- (๒) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง ณ ที่ใดที่หนึ่ง
- (๓) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใดๆ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิกการ ทูพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทิ้งร้าง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท
- (๔) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล
- (๕) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสียในทางศีลธรรม อันดีหรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ
- (๖) เด็กพิการ เนื่องจากมีความบกพร่องทางร่างกาย สมอง สติปัญญา หรือจิตใจ ไม่ว่าจะความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง
- (๗) เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก เนื่องจากอยู่ในครอบครัวยากจนหรือบิดามารดาหย่าร้าง ทิ้งร้าง ถูกคุมขัง หรือแยกกันอยู่และได้รับความลำบาก หรือเด็กที่ต้องรับภาระหน้าที่ในครอบครัวเกินวัย หรือกำลังความสามารถและสติปัญญา หรือเด็กที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้
- (๘) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง คือ เด็กซึ่งกระทำผิด หรือต้องหาว่ากระทำผิด หรือเด็กซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญาที่ศาล พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนเห็นว่าตามพฤติการณ์หรือสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์
- (๙) เด็กที่ถูกทารุณกรรมและพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรให้ได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖

คำอธิบาย คำว่า “สงเคราะห์” หมายถึง การช่วยเหลือ การอุดหนุน การรวบรวมหรือการให้การความช่วยเหลือ ในข้อนี้คำว่า “เด็กเพิ่งได้รับการสงเคราะห์” ก็คือ “เด็กที่เพิ่งต้องได้รับการช่วยเหลือ ซึ่งได้แก่เด็กตาม (๑) ถึง (๙) ในข้อนี้นั่นเอง

^๑ พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

^๒ คำอธิบาย พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑) **เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า** คำว่า “เด็กเร่ร่อน” หมายความว่า เด็กที่ไม่มีบิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่เลี้ยงดู หรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่มีพฤติกรรมใช้ชีวิตเร่ร่อน จนน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของตน

ตัวอย่าง เด็กชายดำพักอาศัยอยู่กับยายที่ต้องประกอบอาชีพปลูกกระดาดขาย ไม่มีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพ เด็กชายดำจึงหลบหนีออกจากบ้านไปขอทานบ้าง ไปขอเศษอาหารกินเพื่อประทังชีวิต หรือไม่ก็ขี้เยือกขยะ เก็บขยะมาขายนำเงินมาใช้จ่ายและไม่กลับเข้าไปอยู่ในบ้าน แต่หลบนอนตามป้ายรถประจำทางใต้สะพานลอย ค่าไหนนอนนั้น กรณีนี้ถือได้ว่าเด็กชายดำเป็นเด็กเร่ร่อน

คำว่า “**เด็กกำพร้า**” หมายความว่า เด็กที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต เด็กที่ไม่มีปรากฏบิดามารดา หรือไม่สามารถสืบหาบิดามารดาได้ เด็กกำพร้าในข้อนี้จะต้องเป็นเด็กที่บิดามารดาเสียชีวิต หรือบิดาหรือมารดาเสียชีวิต หรือเด็กที่ไม่รู้ว่าใครเป็นบิดามารดา หรือไม่สามารถจะสืบหาบิดามารดาได้ ดังนั้น ถ้าเด็กที่มีบิดามารดานำมาฝากให้คนอื่นเลี้ยงดูและต่อมาบุคคลที่เลี้ยงดูเด็กนั้นเสียชีวิตลง กรณีเช่นนี้ไม่ถือว่าเด็กนั้นเป็นเด็กกำพร้า

ตัวอย่าง เด็กหญิงปีถูกบิดามารดานำมาฝากยายเลี้ยงไว้เนื่องจากต้องเดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศ ต่อมายายของเด็กหญิงปีถึงแก่ความตาย ทำให้เด็กหญิงปีขาดไร้ผู้อุปการะ เพราะไม่มีญาติพี่น้องอีกเลย และบิดามารดาที่ทำงานอยู่ต่างประเทศก็ไม่รู้ถึงเหตุนี้ กรณีเช่นนี้ยังไม่ถือว่าเด็กหญิงปีเป็นเด็กกำพร้า

(๒) **เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือพลัดหลง ณ ที่ใดที่หนึ่ง** คำว่า “เด็กที่ถูกทอดทิ้ง” หมายถึง เด็กที่ถูกบิดามารดา หรือผู้ปกครองไม่เลี้ยงดู ไม่เอาเป็นธุระหรือไม่เอาใจใส่เลี้ยงดูโดยเจตนาให้เด็กนั้นพ้นไปเสียจากตน

ตัวอย่าง นางสาวสองมีลูกหลายคน ไม่อาจเลี้ยงดูเด็กหญิงเอ๋บุตรคนสุดท้องได้ จึงนำเด็กหญิงเอ๋ซึ่งพึ่งคลอดได้สามวันใส่กระเป๋าไปทิ้งไว้ที่สถานีขนส่ง กรณีนี้ถือได้ว่า เด็กหญิงเอ๋เป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้ง

คำว่า “**เด็กที่พลัดหลง ณ ที่ใดที่หนึ่ง**” หมายถึง เด็กที่พลัดหลงกับบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ตัวอย่าง เด็กหญิงสมศรีไปเที่ยวสวนสนุกกับนางแก้ว ระหว่างที่เด็กหญิงสมศรีเดินดูสัตว์อยู่นั้นเกิดพลัดหลงกัน กรณีนี้ถือได้ว่า เด็กหญิงสมศรีเป็นเด็กพลัดหลง ประเด็นที่ต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนคือ คำว่า “พลัดหลง” ไม่จำเป็นต้องเป็นการพลัดหลงในระยะเวลาที่ยาวนาน เพราะถ้าพลัดหลงกันยาวนานเป็นวันเป็นเดือนหรือกว่าเดือนแล้วจะไม่ใช้กรณีพลัดหลง แต่จะเป็นการถูกทอดทิ้งมากกว่า ดังนั้น แม้เด็กพลัดหลงจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองในขณะที่เดินเที่ยวชมการแสดง หรือเดินตามตลาด ก็ถือว่าเป็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์แล้ว

(๓) **เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใดๆ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิกار ทูพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทิ้งร้าง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท**

ประเด็นที่ต้องพิจารณาในข้อนี้แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น คือ

๑) **ผู้ปกครองถูกจำคุกหรือถูกกักขัง** หมายถึง บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือกักขังผู้ปกครองจนทำให้ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้

๒) **ผู้ปกครองพิการ ทูพพลภาพ** หมายถึง บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กเป็นผู้พิการ คำว่า “พิการ” หมายถึง การสูญเสียอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดไปหรือเสียไปจากสภาพเดิม ส่วนคำว่า “ทูพพลภาพ” หมายถึง การหย่อนกำลังที่จะประกอบการทำงานได้อย่างปกติ

ตัวอย่าง เด็กชายแดง พักอาศัยอยู่กับอยู่กับยายที่เป็นอัมพาต โดยไม่มีญาติพี่น้องใดเลย ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน และเด็กชายแดงเองได้รับจ้างงานหารายได้เล็กๆ น้อยๆ เพื่อช่วยเหลือยาย กรณีนี้ถือได้ว่า เด็กชายแดงเป็นเด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ ด้วยเหตุเป็นผู้พิการหรือทูพพลภาพ

๓) **ผู้ปกครองเจ็บป่วยเรื้อรัง** หมายถึง ผู้ปกครองที่เจ็บป่วยเรื้อรัง รักษาไม่หายหรือต้องใช้ระยะเวลาในการรักษาที่ยาวนาน อีกทั้งอาการเจ็บป่วยเรื้อรังนี้จะต้องเป็นเหตุให้ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ และเด็กนั้นขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู

๔) **ผู้ปกครองยากจน** หมายถึง ผู้ปกครองมีฐานะยากจน อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ กรณีนี้ต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในความหมายของคำว่า “ยากจน” หมายถึง “ไร้ทรัพย์สิน” กล่าวคือไม่มี ทรัพย์สินเงินทอง ที่ดิน หรือเอกสารสิทธิ หรือทรัพย์สินอื่นใดอันอาจตีราคาเป็นเงินได้

ตัวอย่าง นายฉ่ำมีบุตรหนึ่งคนคือเด็กชายแดง และมีฐานะยากจน มีที่อยู่อาศัยเป็นเพิงพักชั่วคราว ไม่มีอาหารรับประทานครบทุกมื้อ ไม่มีเงิน และไม่มีญาติพี่น้องช่วยเหลือเกื้อกูล กรณีเช่นนี้ถือได้ว่า นายฉ่ำเป็นคนยากจน เป็นเหตุให้ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กชายแดงได้ เด็กชายแดงจึงเป็นเด็กที่พึ่งได้รับการสงเคราะห์

๕) **ผู้ปกครองเป็นผู้เยาว์** หมายถึง ผู้ปกครองของเด็กยังเป็นผู้เยาว์ ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙^๔ หรืออาจบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ตามมาตรา ๒๐^๕ โดยการสมรสนั้นได้กระทำได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามมาตรา ๑๔๔๘^๖

๖) **ผู้ปกครองหย่า** คำว่า “หย่า” หมายถึง การเลิกเป็นพ่อแม่ด้วยกัน โดยการเลิกเป็นพ่อแม่ด้วยกันนั้นต้องเป็นเหตุให้ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ด้วย จึงจะเป็นเด็กที่พึ่งได้รับการสงเคราะห์ แต่ถ้าหากพ่อแม่หย่าร้างกันแต่เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดูอย่างดี กรณีเช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นเด็กที่พึ่งได้รับการสงเคราะห์

ตัวอย่าง นางสุรีย์ได้หย่ากับนายสุรพงษ์ โดยตกลงให้นางสุรีย์เป็นผู้ปกครองเด็กหญิงสุรางค์ ซึ่งปรากฏว่านางสุรีย์เป็นผู้มีฐานะดี เลี้ยงดูเด็กหญิงสุรางค์ได้เป็นอย่างดี กรณีเช่นนี้ถือว่าเด็กหญิงสุรางค์ไม่ใช่เด็กที่พึ่งได้รับการสงเคราะห์ตามข้อนี้

๗) **ผู้ปกครองถูกทิ้งร้าง** หมายความว่า เด็กที่เคยอยู่ร่วมกันกับผู้ปกครองหลายคนแล้วถูกผู้ปกครองคนใดคนหนึ่งทิ้งร้างไปเพราะเหตุใด ๆ ก็ตาม และการทิ้งร้างนั้นเป็นเหตุให้ผู้ปกครองที่เด็กอยู่ด้วยไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้

ตัวอย่าง เด็กหญิงเขียวเป็นบุตรนายขาวและนางแดง ต่อมานางแดงเป็นอัมพฤกษ์ นายขาวจึงทิ้งร้างนางแดงและเด็กหญิงเขียวไป ปล่อยให้นางแดงและเด็กหญิงเขียวอยู่กันตามลำพัง นางแดงไม่อาจอุปการะเลี้ยงดูเด็กหญิงเขียวเหมือนที่ผ่านมาได้ กรณีเช่นนี้ถือได้ว่า เด็กหญิงเขียวเป็นเด็กที่พึ่งได้รับการสงเคราะห์ตามข้อนี้

๘) **ผู้ปกครองเป็นโรคจิตหรือโรคประสาท** คำว่า “โรคจิต” หมายความว่า โรคทางจิตที่มีความผิดปกติของความรู้สึก ความคิด อารมณ์ หรือพฤติกรรมอย่างรุนแรงถึงขนาดคุมสติไม่อยู่ ส่วนคำว่า “โรคประสาท” หมายความว่า โรคทางจิตใจที่มีความกังวลเป็นอาการสำคัญ

เมื่อปรากฏว่าผู้ปกครองของเด็กเป็นโรคจิตหรือโรคประสาท หรือปรากฏอาการดังที่มีความหมายในข้างต้นซึ่งเป็นอาการของโรคจิตหรือโรคประสาท และด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ เด็กนั้นจึงต้องได้รับการสงเคราะห์

^๓ พจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

^๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙ “บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่อมีอายุสิบปีบริบูรณ์”

^๕ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐ “ผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะเมื่อทำการสมรสหากการสมรสนั้นได้ทำตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔๔๘

^๖ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๔๘ “การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้

(๔) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล

ตัวอย่าง นายภูผาและนางโชติกา สองสามีภรรยาามีบุตรหนึ่งคนชื่อเด็กหญิงน้ำผึ้ง นายภูผาและนางโชติกา มีปากเสียงทะเลาะกันเป็นประจำ เนื่องจากนายภูผาทราบว่านางโชติกาไปแอบมีความสัมพันธ์พิเศษกับนายศราวุธ เป็นเหตุให้เด็กหญิงน้ำผึ้งมีผลกระทบต่อจิตใจ เป็นเด็กที่ก้าวร้าว มีพัฒนาการของจิตใจที่ไม่เหมือนเด็กในวัยเดียวกัน กรณีนี้ถือได้ว่าเด็กหญิงน้ำผึ้งเป็นผู้ปกครองมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กหญิงน้ำผึ้งที่อยู่ในความปกครองดูแล อันเป็นที่เด็กพึงได้รับการสงเคราะห์ตามข้อนี้

หรืออีกในกรณีหนึ่ง ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เหมาะสม เช่น แม่ประกอบอาชีพเป็นหญิงขายบริการทางเพศ จำหน่ายจ่ายแจกยาเสพติดให้โทษ หรือประกอบอาชีพที่ไม่สุจริตหรือผิดกฎหมาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความดูแล ก็ถือว่าเป็นเด็กพึงได้รับการสงเคราะห์ตามข้อนี้แล้วเช่นกัน

(๕) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติดีเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดี หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

คำว่า “การเลี้ยงดูโดยมิชอบ” หมายถึง การไม่ให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนหรือพัฒนาเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดในกฎกระทรวงจนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

คำว่า “ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” ยกตัวอย่าง เช่น นายทองเป็นพ่อค้ายาเสพติดต้องการส่งยาเสพติดให้ลูกค้า จึงหลอกให้เด็กชายสองนำยาเสพติดไปส่งให้แก่ลูกค้า กรณีเช่นนี้ถือได้ว่า เด็กชายสองถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำมิชอบด้วยกฎหมาย

คำว่า “ถูกทารุณกรรม” หมายถึง การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกาย หรือจิตใจ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

ตัวอย่าง เด็กชายน้อยถูกนายไม่เคลหลอกไปกระทำอนาจาร และถ่ายคลิบไว้ เพื่อจะนำไปเผยแพร่ในต่างประเทศ ลักษณะเช่นนี้ถือว่าเด็กชายน้อย ถูกทารุณกรรมแล้ว

(๖) เด็กพิการ เนื่องจากมีความบกพร่องทางร่างกาย สมอง สติปัญญา หรือจิตใจ ไม่ว่าจะความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง

คำว่า “เด็กพิการ” หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมอง สติปัญญาหรือจิตใจ ไม่ว่าจะความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลังก็ตาม

ตัวอย่าง เด็กหญิงสวยถูกรถชนจนต้องตัดขาข้างหนึ่ง ทำให้เด็กหญิงสวยกลายเป็นคนพิการ กรณีเช่นนี้ เด็กหญิงสวยจึงเป็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ ตามข้อนี้แล้ว

(๗) เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก เนื่องจากอยู่ในครอบครัวยากจนหรือบิดามารดาหย่าร้าง ทั้งร้าง ถูกคุมขัง หรือแยกกันอยู่และได้รับความลำบาก หรือเด็กที่ต้องรับภาระหน้าที่ในครอบครัวเกินวัย หรือกำลังความสามารถและสติปัญญา หรือเด็กที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

คำว่า “สภาพยากลำบาก” หมายถึง ยากจน ได้รับความลำบาก ต้องรับภาระหน้าที่ในครอบครัวเกินวัย เกินกำลังความสามารถและสติปัญญา หรือไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

(๘) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง คือ เด็กซึ่งกระทำผิด หรือต้องหาว่ากระทำผิด หรือเด็กซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดทางอาญาที่ศาล พนักงาน อัยการ หรือพนักงานสอบสวนเห็นว่าตามพฤติการณ์หรือสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์

ตัวอย่าง เด็กชายแดงกระทำผิดฐานลักทรัพย์แต่ศาลได้พิเคราะห์ถึงอายุ การศึกษา พฤติการณ์ต่าง ๆ ประกอบแล้วเห็นว่า ถ้าส่งเด็กชายแดงไปกักขังในสถานพินิจคงไม่เป็นผลดีแก่เด็กชายแดง จึงส่งตัวเด็กชายแดง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้การสงเคราะห์เด็กชายแดงตามวิธีการที่เหมาะสม

(๙) เด็กที่ถูกทารุณกรรมและพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรให้ได้รับการสงเคราะห์ ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

“เด็กถูกทารุณกรรม” หมายถึง เด็กที่ถูกกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุ ให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำ หรือประพฤตินิสัยในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกาย หรือจิตใจ หรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก^๗ มาตรา ๔๒ เป็นบทบัญญัติที่ถือได้ว่าเป็นแนวทางในการให้การ คุ้มครองเด็กสวัสดิภาพเด็ก ซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม มาตรา ๒๔ ได้ช่วยเหลือเด็กหรือแยกตัวเด็กออกจากครอบครัวเด็กแล้ว ให้รับจัดให้มีการตรวจรักษาทาง ร่างกายและจิตใจเด็กทันที

๒. สืบเสาะและพินิจหรือค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กและครอบครัว เพื่อหาวิธีการคุ้มครอง สวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควร

๓. ส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนได้ (บ้านพักเด็กและครอบครัวฯ กรมกิจการเด็กและเยาวชน)

๔. พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ ในกรณีเด็กนั้นเป็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์

๕. ในกรณีจำเป็นต้องให้การฟื้นฟูสภาพจิตใจก็ให้รับส่งเด็กไปยังสถานพัฒนาและฟื้นฟู

ในวรรคสองของมาตรานี้ กำหนดระยะเวลาในการส่งเด็กไปสถานแรกรับ สถานพัฒนาและฟื้นฟูหรือ สถานอื่นใดตามที่บัญญัติในวรรคหนึ่งระหว่างการสืบเสาะและพินิจเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่ เหมาะสมได้ไม่เกิน ๗ วัน แต่กรณีมีเหตุจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ของเด็กให้บุคคลดังต่อไปนี้ยื่นคำร้อง ขอต่ศาลเพื่อมีคำสั่งขยายระยะเวลาออกไปแต่รวมแล้วต้องไม่เกิน ๑๐ วันก็ได้ คือ

๑) พนักงานเจ้าหน้าที่

๒) พนักงานอัยการ

^๗ คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ กองนิติการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การยื่นคำร้องขอดังกล่าวนี้ ให้ยื่นต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่ในท้องที่ใดไม่มีศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวก็ให้ยื่นคำร้องขอต่อศาลจังหวัดนั้น

สำหรับคำว่า “สืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและนำมาวิเคราะห์วินิจฉัย ตามหลักวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตวิทยา กฎหมาย และหลักวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและครอบครัวของบุคคลนั้น

วิธีการสืบเสาะและพินิจเพื่อให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) สืบเสาะและพินิจ เรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษา อบรมสุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพและสิ่งแวดล้อมของเด็กเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก ครอบครัว สภาพแห่งปัญหาและมูลเหตุที่ทำให้เด็กตกอยู่ในสภาวะซึ่งต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ

๒) ประเมินสภาวะความต้องการของเด็กและกำหนดแนวทางในการให้การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแล้วรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการสืบเสาะและพินิจดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยต้องเป็นบุคคลที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง ซึ่งความเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้อาจแต่งตั้งจากบุคคลในภาครัฐหรือภาคเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กก็ได้

ข้อ ๔ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อการสงเคราะห์เด็ก รวมความถึงครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามข้อ ๓ ให้พิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละคนเพื่อให้ได้รับการเลี้ยงดูและศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยให้เป็นไปตามวงเงินและรายการดังต่อไปนี้

(๑) ค่าเลี้ยงดู ค่าพาหนะ หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับเด็ก ครั้งละไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท ต่อเด็กหนึ่งคน

(๒) ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับเด็ก โดยระดับอนุบาลศึกษา^๔ ไม่เกินคนละ ๑,๕๐๐ บาทต่อปี ระดับประถมศึกษา ไม่เกินคนละ ๒,๐๐๐ บาทต่อปี ระดับมัธยมศึกษา ไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาทต่อปี หรือระดับอาชีวศึกษา ไม่เกินคนละ ๔,๐๐๐ บาทต่อปี

(๓) ค่าใช้จ่ายของครอบครัวของเด็กในกรณีที่มีปัญหาความเดือดร้อนของครอบครัวได้กระทบหรือเกี่ยวเนื่องกับสวัสดิภาพของเด็กโดยตรง เช่น ให้เงินเป็นทุนประกอบอาชีพ ค่ารักษาพยาบาล และอื่น ๆ ไม่เกินครั้งละ ๕,๐๐๐ บาทต่อครอบครัว

(๔) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกายอุปกรณ์แก่เด็กพิการและทุพพลภาพตามความเห็นและคำวินิจฉัยของแพทย์ รวมทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขความพิการของเด็กตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท ต่อกายอุปกรณ์แต่ละประเภท

(๕) ให้การสงเคราะห์เกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น มุ้ง ผ้าห่มนอน นมสำหรับเลี้ยงดูเด็ก และอื่น ๆ ครั้งละไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท ต่อเด็กหนึ่งคน

(๖) ให้การสงเคราะห์ครอบครัวอุปถัมภ์หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก ตามระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยวิธีการให้การสงเคราะห์เด็ก พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่เกินเดือนละ ๒,๐๐๐ บาทต่อเด็กหนึ่งคน หรือกรณีเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือครอบครัวใดที่ให้ความอุปการะ

^๔ ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินและรายการที่ให้การสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก (ฉบับที่ ๓)

เด็กมากกว่าหนึ่งคน ให้พิจารณาช่วยเหลือเงินค่าเลี้ยงดูเด็กได้ ภายในวงเงินเดือนละไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท และอาจให้ความช่วยเหลือในรายการค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตาม (๑) ถึง (๕) ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๗) ให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการอุปการะเลี้ยงดูเด็กให้ได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(๘) ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (Deoxyribonucleic : Acid : DNA) เพื่อสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสถานะบุคคลของเด็กซึ่งได้ใช้วิธีการอื่นแล้วไม่ได้ผล โดยให้ใช้จ่ายตามอัตราที่กำหนดโดยโรงพยาบาลของรัฐ

ทั้งนี้ วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตาม (๑) ถึง (๘) ให้เป็นไปตามประกาศกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย หากไม่มีวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ประกาศไว้ ให้เป็นไปตามอัตราและรายการตามระเบียบหรือประกาศของทางราชการ หรือกรณีใช้อัตราวงเงินและรายการที่กำหนดไว้ไม่สามารถใช้ดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น หรือกรณีไม่มีอัตราวงเงินและรายการกำหนดไว้ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเป็นกรณีไป^๙

คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ได้กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายในการสงเคราะห์เด็ก ครอบครัว และครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็ก ซึ่งต้องเป็นเด็กที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินและรายการที่ให้การสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก วัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายให้แก่เด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม และเพื่อให้ครอบครัวของเด็กสามารถเลี้ยงดูเด็กได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง^{๑๐} รายการที่คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กให้การสนับสนุน มีดังต่อไปนี้

(๑) ค่าเลี้ยงดู ค่าพาหนะ หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับเด็ก ครั้งละไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท ต่อเด็กหนึ่งคน

คำว่า “ค่าเลี้ยงดู” ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มีได้กำหนดไว้ แต่เมื่อเทียบเคียงกฎหมายที่กล่าวถึงค่าเลี้ยงดู ก็คือ “เงินที่จ่ายเพื่ออุปการะเลี้ยงดูเด็กให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเป็นปกติ” เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นการเลี้ยงดูเด็ก อาจเป็นค่าอาหารการกินหรือของใช้สำหรับเด็ก เป็นต้น

คำว่า “ค่าพาหนะ” หมายถึง ค่ารถโดยสารหรือค่ายานพาหนะรับจ้างในการเดินทาง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งเกิดขึ้นจากการเดินทาง

ในข้อ ๔ (๑) เป็นการกำหนดอัตราวงเงินของค่าเลี้ยงดู และค่าพาหนะ หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งเป็นการกำหนดค่าใช้จ่ายต่อเด็กหนึ่งคน โดยสามารถให้การสนับสนุนได้ครั้งละไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท และในข้อนี้มีได้กำหนดว่าต้องให้การสนับสนุนเพียงครั้งเดียว อาจให้การสนับสนุนเกินกว่าหนึ่งครั้งก็ได้

ตัวอย่าง เด็กชายสมพร ป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับเลือด ได้รับความเดือดร้อนและมีความจำเป็นที่จะต้องเดินทางไปพบแพทย์ทุกเดือน ซึ่งปัจจุบันครอบครัวของเด็กชายสมพรไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จึงขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก พิจารณาแล้วเห็นว่า เด็กชายสมพร มีความจำเป็นต้องเดินทางไปพบแพทย์ จึงอนุมัติให้การสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่เด็กชายสมพร จำนวน ๓ ครั้งๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท

^๙ ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินและรายการที่ให้การสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก (ฉบับที่ ๒) ฉบับลงวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๑๐} กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ.๒๕๔๙

(กรณีเช่นว่านี้สำนักงานต้องเบิกจ่ายเป็นรายครั้งให้แก่เด็ก ไม่สามารถเบิกจ่ายเงินแบบรวมจ่ายครั้งเดียวได้)

ตัวอย่าง นางจันทร์เพ็ญ เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว มีบุตร ๕ คน ได้รับความเดือดร้อนด้านค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร จึงยื่นคำร้องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก หลังจากที่คณะกรรมการพิจารณาแล้ว จึงได้อนุมัติให้การสนับสนุนให้แก่นางจันทร์เพ็ญ โดยอนุมัติเป็นค่าเลี้ยงดูบุตรจำนวน ๕ คนๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗,๕๐๐ บาท

(ทั้งนี้ การอนุมัติให้การสนับสนุนขึ้นอยู่กับความเดือดร้อนของผู้ยื่นคำร้อง โดยพิจารณาจากความจำเป็นและเหมาะสม)

(๒) ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับเด็ก โดยระดับอนุบาลศึกษา ไม่เกินคนละ ๑,๕๐๐ บาทต่อปี ระดับประถมศึกษา ไม่เกินคนละ ๒,๐๐๐ บาทต่อปี ระดับมัธยมศึกษา ไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาทต่อปี หรือระดับอาชีวศึกษา ไม่เกินคนละ ๔,๐๐๐ บาทต่อปี

คำว่า “ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษา” หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายตลอดปีการศึกษา เช่น ค่าธรรมเนียมการเรียน (ค่าเล่าเรียน ค่าหน่วยกิต ค่าลงทะเบียน ค่าบำรุงห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ ค่าบำรุงกีฬา ค่าบำรุงห้องพยาบาลและค่าเวชภัณฑ์ ฯลฯ) ค่าเครื่องเขียน (อุปกรณ์การเรียน หนังสือ) ค่าเครื่องแต่งกาย (ชุดนักเรียน รองเท้านักเรียน) ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษา (อุปกรณ์งานฝีมือ อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ)

คำว่า “ระดับอนุบาลศึกษา” หมายความว่า ระดับชั้นการเรียนของเด็กก่อนวัยที่ต้องเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กเรียนรู้ทักษะต่างๆ ผ่านกิจกรรม เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม มุ่งเน้นการพัฒนาร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งเด็กที่เข้ารับการศึกษาระดับอนุบาล ต้องมีอายุไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์^{๑๑} (ในกรณีที่เด็กเข้ารับการศึกษาก่อนอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ต้องมีหนังสือรับรองจากสถานศึกษา)

คำว่า “ระดับประถมศึกษา” และ “ระดับมัธยมศึกษา” หมายความว่า ระดับชั้นการเรียนของเด็ก ซึ่งเป็นระดับช่วงชั้นที่มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล

คำว่า “ระดับอาชีวศึกษา” หมายความว่า การจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะฝีมือ และผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับมาประกอบอาชีพได้ ซึ่งผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในระหว่างที่เรียนในสถานศึกษา

คำว่า “ไม่เกินคนละ” หมายความว่า การพิจารณาให้การสงเคราะห์ต่อเด็กหนึ่งคน ซึ่งอาจพิจารณาให้การสงเคราะห์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ได้ แต่ต้องไม่เกินวงเงินที่กำหนดในแต่ละระดับ

ในกรณี ที่มีเด็กอายุไม่ถึงเกณฑ์การศึกษาในระดับอนุบาลศึกษา แต่เข้าเรียนก่อนกำหนด สามารถขอรับการสนับสนุนได้ โดยต้องมีหนังสือรับรองจากสถานศึกษาว่าเด็กรายดังกล่าวเข้ารับการศึกษาระดับอนุบาลในสถานศึกษานั้น ๆ

^{๑๑} ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ก) ค่าใช้จ่ายของครอบครัวของเด็กในกรณีที่มีปัญหาความเดือดร้อนของครอบครัวได้กระทบหรือเกี่ยวเนื่องกับสวัสดิภาพของเด็กโดยตรง เช่น ให้เงินเป็นทุนประกอบอาชีพ ค่ารักษาพยาบาล และอื่น ๆ ไม่เกินครั้งละ ๕,๐๐๐ บาทต่อครอบครัว

ในข้อนี้มุ่งเน้นสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัวของเด็ก ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ส่งผลกระทบหรือเกี่ยวเนื่องกับสวัสดิภาพของเด็กโดยตรง

คำว่า “ค่าใช้จ่ายของครอบครัว” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายภายในครอบครัว ซึ่งหากไม่จ่ายอาจส่งผลกระทบหรือเกี่ยวเนื่องกับสวัสดิภาพของเด็ก

ตัวอย่าง ครอบครัวของนายดำ มีสมาชิกอาศัยอยู่ด้วยกันทั้งหมด ๕ คน ประกอบด้วย นางสาวเด็กชายน้ำเพชร เด็กหญิงน้ำฟ้า และเด็กหญิงน้ำฝน ซึ่งนายดำ เป็นเสาหลักของครอบครัว ต้องทำมาหาเลี้ยงทุกคนในครอบครัว เกิดประสบอุบัติเหตุขาหัก ไม่สามารถทำงานได้อย่างปกติกว่า ๓๐ วัน ส่งผลให้ครอบครัวของนายดำต้องประสบปัญหาค่าใช้จ่ายที่จำเป็นขึ้นมากมาย กระทบต่อสวัสดิภาพและการเลี้ยงดูบุตรถึงสามคน กรณีเช่นว่านี้ สามารถให้การสนับสนุนได้

ตัวอย่าง ครอบครัวของนางสมศรี มีอาชีพค้าขายกล้วยทอด อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด มีบุตรและหลานที่ต้องเลี้ยงดู ๔ คน โดยนางสมศรีเป็นผู้ทำมาหาเลี้ยงเพียงคนเดียว ได้รับความเดือดร้อนเรื่องค่าใช้จ่ายซึ่งตนจะต้องใช้ซื้อวัตถุดิบในการทำอาชีพ และต้องนำมาซื้อข้าวปลาอาหารให้แก่บุตรและหลาน การที่นางสมศรีไม่มีทุนในการซื้อวัตถุดิบในการค้าขาย ย่อมส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพและการเลี้ยงดูบุตรหลานได้ กรณีเช่นว่านี้ สามารถให้การสนับสนุนเป็น ทุนประกอบอาชีพได้ ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กกำหนด

คำว่า “อื่น ๆ” ในข้อนี้ หมายความว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของครอบครัวของเด็ก ซึ่งมีความจำเป็นจริงๆ นอกเหนือจาก ทุนประกอบอาชีพ และค่ารักษาพยาบาล ที่ระบุไว้โดยต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่กระทบหรือเกี่ยวเนื่องกับสวัสดิภาพของเด็กโดยตรงเท่านั้น

ข้อควรระวัง ในการให้การสนับสนุนตามข้อ ๔ (ก) ต้องพิจารณาตีความอย่างเคร่งครัด ในการให้การสนับสนุน เนื่องจากในประกาศกำหนดให้สนับสนุนได้ “ไม่เกินครั้งละ ๕,๐๐๐ บาทต่อครอบครัว” ฉะนั้น จะไม่สามารถให้การสนับสนุนเป็นทุนประกอบอาชีพจำนวน ๕,๐๐๐ บาท และค่ารักษาพยาบาลอีก ๕,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาทในคราวเดียวกันนี้ซึ่งเกินกว่าที่ประกาศกำหนดและไม่สามารถพิจารณาให้การสนับสนุนโดยแบ่งเป็นครั้งๆได้ เช่น การให้การสนับสนุนเป็นค่ารักษาพยาบาล จำนวน ๓ ครั้ง ๆ ๕,๐๐๐ บาท เป็นต้น

(ข) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกายอุปกรณ์แก่เด็กพิการและทุพพลภาพตามความเห็นและคำวินิจฉัยของแพทย์ รวมทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขความพิการของเด็ก ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท ต่อกายอุปกรณ์แต่ละประเภท

คำว่า “กายอุปกรณ์”^{๑๒} หมายความว่า การกระทำต่อร่างกายมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจประเมินความพิการ การผลิตอุปกรณ์เสริมหรืออุปกรณ์เทียมภายนอกร่างกาย สำหรับใช้ทดแทนส่วนของร่างกายที่สูญหายหรือบกพร่องเกี่ยวกับระบบประสาท กล้ามเนื้อ และกระดูกตามที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้วินิจฉัยสั่งการรักษา

^{๑๒} คู่มือมาตรฐานการประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ คณะกรรมการวิชาชีพสาขากายอุปกรณ์ กองสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

คำว่า “เด็กพิการ” ความหมายตามข้อนี้หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมอง สติปัญญา หรือจิตใจ ไม่ว่าความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง

คำว่า “ทุพพลภาพ” ความหมายตามข้อนี้คือการขาดความสามารถในการประกอบกิจวัตรหลัก อันเป็นปกติเยี่ยงบุคคลทั่วไป อันเนื่องมาจากสาเหตุทางปัญหาสุขภาพ หรือความเจ็บป่วยที่เป็นต่อเนื่อง มาตั้งแต่ ๖ เดือนขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์ฯ ข้อนี้ เพื่อช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายให้แก่ครอบครัวของเด็กที่พิการหรือ ทุพพลภาพ และเพื่อป้องกันหรือช่วยแก้ไขความพิการของเด็กตามคำวินิจฉัยของแพทย์เท่านั้น การขอรับการ สนับสนุนตามหลักเกณฑ์ข้อนี้ นั้น **จำเป็นต้องมีคำวินิจฉัยของแพทย์** (ผู้มีใบประกอบอาชีพเวชกรรม) ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ซึ่งเด็กหนึ่งคนอาจมีความจำเป็นต้องใช้กายอุปกรณ์เกินกว่าหนึ่งกาย อุปกรณ์ก็ได้

ตัวอย่าง เด็กหญิงน้ำฟ้า อายุ ๖ ขวบ ประสบอุบัติเหตุถูกรถทับขาซ้าย และขณะนั้นล้อยางรถบรรทุก เหยียบก้อนหินกระเด็นโดนตาขวาของเด็กหญิงน้ำฟ้าทำให้ตาขวาบอด แพทย์ทำการรักษาและวินิจฉัยแล้วว่า ต้องตัดขาซ้ายออก พร้อมทั้งต้องควักลูกตาขวาออกด้วยเพื่อมิให้ดวงตาติดเชื้อ แพทย์ผู้ทำการรักษาได้ลงความเห็น ในหนังสือรับรองการรักษาแล้วว่า เด็กหญิงน้ำฟ้าต้องใช้ขาเทียมและลูกตาเทียมเท่านั้น เด็กหญิงน้ำฟ้า ถึงจะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ โดยค่าใช้จ่ายขาเทียมสำหรับเด็กหญิงน้ำฟ้า ราคา ๓๐,๐๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายตาเทียม ราคา ๑๐,๐๐๐ บาท รวมค่าใช้จ่ายกายอุปกรณ์สำหรับเด็กหญิงน้ำฟ้าทั้งสิ้น ๔๐,๐๐๐ บาท

กรณีเช่นว่านี้ สามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็กได้ตามเกณฑ์ฯ คือ ค่าใช้จ่าย ขาเทียม จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาทและค่าใช้จ่ายตาเทียมจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท (จากข้อเท็จจริงเบื้องต้นเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า ค่าใช้จ่ายขาเทียมสำหรับเด็กหญิงน้ำฟ้า หลักเกณฑ์ การจ่ายเงินของกองทุนฯ ยังไม่เพียงพอต่อความจำเป็นที่จะซื้อขาเทียมดังกล่าวได้ กรณีเช่นนี้สามารถทำเรื่อง เสนอให้คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กพิจารณาเป็นรายกรณีได้)

(๕) ให้การสงเคราะห์เกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น มุ้ง ผ้าห่มนอน นมสำหรับเด็ก และ อื่น ๆ ครั้งละไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท ต่อเด็กหนึ่งคน

คำว่า “**เครื่องอุปโภคบริโภค**”^{๑๓} หมายความว่า สิ่งที่ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ อาจเป็นของใช้แบบ สิ้นเปลือง เพื่อการใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น ของใช้ส่วนตัวเด็ก เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน รวมไปถึง นมสำหรับเด็ก และอาหารเสริมสำหรับเด็กด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาให้การสงเคราะห์นั้น สามารถให้การสนับสนุนเป็นรายครั้งๆ ละไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท ต่อเด็กหนึ่งคน

ตัวอย่าง นางยุพา อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด ไม่มีญาติพี่น้องให้การช่วยเหลือ อีกทั้งตนยังเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร ๒ คน ซึ่งประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายเครื่องอุปโภคบริโภค ของบุตร จึงยื่นคำร้องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องอุปโภค บริโภคให้แก่บุตร กรณีดังกล่าวสามารถให้การสนับสนุนได้ตามหลักเกณฑ์ฯ

^{๑๓} พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

(๖) ให้การสงเคราะห์ครอบครัวอุปถัมภ์หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก ตามระเบียบกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยวิธีการให้การสงเคราะห์เด็ก พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่เกินเดือนละ ๒,๐๐๐ บาทต่อเด็กหนึ่งคน หรือกรณีเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือครอบครัวใดที่ให้ความอุปการะ เด็กมากกว่าหนึ่งคน ให้พิจารณาช่วยเหลือเงินค่าเลี้ยงดูเด็กได้ ภายในวงเงินเดือนละไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท และอาจให้ความช่วยเหลือในรายการค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตาม (๑) ถึง (๕) ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

คำว่า “ครอบครัวอุปถัมภ์”^{๑๔} หมายความว่า บุคคลที่รับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดูอย่างบุตร

โดยวัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์ข้อนี้ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ครอบครัวอุปถัมภ์หรือ บุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กโดยเฉพาะ ซึ่งกำหนดไว้ว่า สามารถให้การสนับสนุนได้ไม่เกินเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ต่อเด็กหนึ่งคน หรือกรณีเห็นสมควรให้การสนับสนุนครอบครัวอุปถัมภ์ที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กเกินกว่าหนึ่งคน ก็สามารถให้การสนับสนุนเกินกว่า ๒,๐๐๐ บาทก็ได้ แต่ต้องอยู่ภายในวงเงินไม่เกินเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท

ตัวอย่าง นายสุธี มีอาชีพค้าขาย ได้รับอุปการะเลี้ยงดูเด็กหญิงแพรวา เด็กหญิงข้าวขวัญ และเด็กหญิง ข้าวทิพย์ ซึ่งเด็กทั้งสาม กำพร้าบิดามารดาเพราะอุบัติเหตุ และด้วยสถานการณ์เศรษฐกิจที่ย่ำแย่ ทำให้ค้าขาย ไม่ได้กำไรเหมือนในอดีต จึงประสบปัญหาค่าใช้จ่ายรายเดือนเป็นอย่างมาก จึงยื่นคำร้องขอรับการสนับสนุน จากกองทุนคุ้มครองเด็ก กรณีเช่นนี้ สามารถให้การสนับสนุนได้ตามหลักเกณฑ์ฯ ภายในวงเงินไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท

ข้อควรระวังอย่างยิ่ง การให้การสงเคราะห์ตามข้อ ๔ (๖) นี้ ให้พิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสม เพราะเป็นการช่วยเหลือครอบครัวอุปถัมภ์หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเท่านั้น อนึ่ง ถึงแม้ครอบครัวอุปถัมภ์ที่กล่าวมาเบื้องต้น จะมีเด็กอยู่ในความปกครองดูแลถึงสามคน ก็ไม่อาจให้การ สนับสนุนเกินกว่า ๔,๐๐๐ บาทได้ เพราะหลักเกณฑ์ข้อนี้มีได้กำหนดวงเงินและรายการที่เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะ ต่อเด็กหนึ่งคนเอาไว้ จึงไม่สามารถให้การสนับสนุนตามจำนวนเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวอุปถัมภ์ฯ ดังกล่าวได้

ในวรรคท้ายของหลักเกณฑ์ข้อนี้ สามารถให้การสนับสนุนเด็กรายบุคคลเพิ่มเติมได้ ตามวงเงินและ รายการที่ได้กล่าวมาแล้วใน (๑) ถึง (๕) โดยพิจารณาจากความจำเป็นและเหมาะสมของแต่ละกรณี

(๗) ให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการอุปการะเลี้ยงดูเด็กให้ได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนด ไว้ในกฎกระทรวง

ในหลักเกณฑ์ข้อ ๔ (๗) เป็นการกำหนดค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับการอุปการะ เลี้ยงดูเด็กเพื่อให้ได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดในกฎกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เช่น การจัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก สุขภาพอนามัยเด็ก เป็นต้น โดยสามารถขอรับการสนับสนุน จากกองทุนคุ้มครองเด็กได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กประกาศกำหนด

(๘) ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (Deoxyribonucleic : Acid : DNA) เพื่อสืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะบุคคลของเด็กซึ่งได้ใช้วิธีการอื่นแล้วไม่ได้ผล โดยให้ใช้จ่ายตามอัตราที่กำหนดโดย โรงพยาบาลของรัฐ

ทั้งนี้ วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตาม (๑) ถึง (๘) ให้เป็นไปตามประกาศกำหนดวงเงินและ รายการค่าใช้จ่าย หากไม่มีวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ประกาศไว้ ให้เป็นไปตามอัตราและรายการตาม ระเบียบหรือประกาศของทางราชการ หรือกรณีที่อัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายกำหนดไว้ไม่สามารถใช้

^{๑๔} พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔

ดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น หรือกรณีไม่มีอัตราวงเงินและรายการกำหนดไว้ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเป็นกรณีไป

คำว่า “สถานะบุคคล^{๑๕}” หมายถึง สถานะตามกฎหมายที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิในการเป็นบุคคล และสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในการเป็นบุคคล

หลักเกณฑ์การขอรับการสนับสนุนในข้อ ๔(๘) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม หรือที่เรียกว่าการตรวจ DNA เพื่อเป็นการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของเด็กที่ได้ใช้วิธีอื่นๆ มาหมดแล้ว ไม่ได้ผล โดยคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ มีมติให้เด็กที่ยังไม่มีสถานะบุคคล ซึ่งมีความจำเป็นต้องตรวจ DNA สามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการตรวจ DNA จากกองทุนคุ้มครองเด็กได้ ซึ่งมีคำอธิบายประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายในการตรวจ DNA จากกองทุนคุ้มครองเด็กแนบท้ายประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินและรายการที่ให้การสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก (ฉบับที่ ๒)

วรรคท้ายของข้อ ๔ เป็นการกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ระบุไว้ใน (๑) ถึง (๘) เท่านั้น หากไม่มีวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ประกาศไว้ ให้เป็นไปตามอัตราและรายการตามระเบียบหรือประกาศของทางราชการ หรือกรณีที่อัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายกำหนดไว้ไม่สามารถใช้ดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น หรือกรณีไม่มีอัตราวงเงินและรายการกำหนดไว้ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กพิจารณาเป็นกรณีไป

ตัวอย่าง นางสาวสมศรี อายุ ๖๐ ปี ต้องเลี้ยงดูหลานพิการ มีความจำเป็นต้องใช้กายอุปกรณ์ในการช่วยพยุงร่างกายให้สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติ โดยกายอุปกรณ์ดังกล่าว มีมูลค่าสูงถึง ๓๐,๐๐๐ บาท ซึ่งตามประกาศหลักเกณฑ์ของกองทุนคุ้มครองเด็ก สามารถให้การสนับสนุนได้เพียง ๑๕,๐๐๐ บาทต่อกายอุปกรณ์แต่ละประเภท และอาจทำให้นางสมศรีต้องหาเงินเพื่อมาสมทบซื้อกายอุปกรณ์ชิ้นดังกล่าวอีก ๑๕,๐๐๐ บาท กรณีเช่นนี้ สามารถนำเสนอให้คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กพิจารณาเป็นรายกรณีได้ เนื่องจากอัตราวงเงินและรายการที่คณะกรรมการประกาศไว้ไม่เพียงพอกับความจำเป็นที่เด็กพึงได้รับการสงเคราะห์ดังกล่าว

ส่วนที่ ๓

หลักเกณฑ์กำหนดวงเงินและรายการเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

ข้อ ๕ กลุ่มเป้าหมายที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่

(๑) เด็กที่ถูกทารุณกรรม เนื่องจากถูกกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

(๒) เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ได้แก่

^{๑๕} คำสั่งศาลปกครอง ที่ ๕๗/๒๕๔๔

(ก) เด็กที่ประพฤตินไม่สมควร เนื่องจากมีพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ ประพฤติตน เกรหรือข่มเหงรังแกผู้อื่น หรือมีวสันนในลักษณะที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น หรือเล่นการพนัน หรือมีวสันนในวงการพนัน เสพสุรา สูบบุหรี่ เสพยาเสพติดให้โทษหรือของมีนเมาอย่างอื่น หรือเข้าไป ในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือเข้าไปในสถานบริการตามกฎหมาย ว่าด้วยสถานบริการ หรือซื้อหรือขายบริการทางเพศ เข้าไปในสถานการค้าประเวณีหรือเกี่ยวข้องกับการ ค้าประเวณีตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีหรือประพฤตินไปในทางชู้สาว หรือส่อไปในทางลามกอนาจารในที่สาธารณะ หรือต่อต้านหรือทำทนายคำสั่งสอนของผู้ปกครอง จนผู้ปกครองไม่อาจอบรมสั่งสอนได้ หรือไม่เข้าเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาภาคบังคับ

(ข) เด็กที่ประกอบอาชีพที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี ได้แก่เด็กที่ประกอบอาชีพขอทานหรือกระทำการส่อไปในทางขอทาน โดยลำพังหรือโดยมีผู้บังคับ ชักนำ ยุยงหรือส่งเสริม หรือประกอบอาชีพหรือกระทำการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี

(ค) เด็กที่คบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อ ศีลธรรมอันดี ได้แก่ เด็กที่คบหาสมาคมกับบุคคลหรือกลุ่มคนที่รวมตัวกันมีวสันน เพื่อก่อความเดือดร้อนรำคาญ แก่ผู้อื่น หรือกระทำการอันขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี หรือบุคคลที่ประกอบอาชีพที่ขัดต่อกฎหมายหรือ ศีลธรรมอันดี

(ง) เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ได้แก่ เด็ก ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่ซึ่งเป็นอาศัยอยู่กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ หรือให้บริการทางเพศ หรือเร่ร่อนไปตามสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งที่แน่นอน หรือ ถูกทอดทิ้งหรือถูกปล่อยปละละเลยให้อยู่ในสภาพแวดล้อมอันอาจชักนำไปในทางเสียหาย

(๓) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ได้แก่

(ก) เด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ ต้องรับโทษทางอาญา

(ข) เด็กที่ศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ส่งมารับ การคุ้มครองสวัสดิภาพ และไม่มีผู้ปกครองหรือผู้ให้การอุปการะเลี้ยงดู หรือมีแต่ไม่อยู่ในสภาพที่จะให้ การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กได้

(ค) เด็กที่ประกอบอาชีพที่น่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ หรือประกอบอาชีพ ในบริเวณที่เสี่ยงอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

(ง) เด็กที่อาศัยอยู่กับบุคคลที่มีพฤติกรรมที่น่าสงสัยว่าประกอบอาชีพไม่สุจริตหรือหลอกลวง ประชาชน

คำว่า “ทารุณกรรม^{๑๖}” หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุ ให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ การกระทำทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำ

^{๑๖} พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔

หรือประพฤติในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจหรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

ตัวอย่าง นายแดงเป็นนายจ้าง ได้จ้างนางสาวขาวอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่บรรลุนิติภาวะ ด้วยการสมรส ทำงานในสถานที่ที่มีบริการนวดให้แก่ลูกค้า แต่นายแดงได้บังคับให้นางสาวขาวร่วมหลับนอนกับลูกค้าที่มาใช้บริการ โดยนางสาวขาวไม่ยินยอม การกระทำดังกล่าวของนายแดงย่อมเป็นการทารุณกรรมนางสาวขาว และเป็นความผิดตามมาตรา ๒๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ด้วย

ตัวอย่าง เด็กหญิงสุดสวยอายุ ๑๓ ปี ถูกนายสุดโหดซึ่งเป็นพ่อเลี้ยงข่มขืนกระทำชำเราหลายครั้ง จนทนไม่ไหวและหนีออกจากบ้าน กรณีนี้ถือได้ว่าเด็กหญิงสุดสวยเป็นเด็กที่ถูกกระทำผิดทางเพศ อันเป็นเด็กถูกทารุณกรรมที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

คำว่า “**น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ**” เป็นพฤติการณ์ประกอบการกระทำ กล่าวคือ แม้ความเสียหายยังไม่เกิดขึ้นก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว

ตัวอย่าง นางสาวเป็นมารดาเด็กหญิงส้ม ไม่พอใจนายเหี้ยมบิดาของเด็กหญิงส้ม จึงไม่ให้นมแก่เด็กหญิงส้ม ต้มกิน จนเด็กหญิงส้มผอมโซ หรือในขณะที่เด็กหญิงส้มเจ็บป่วย นางสาวก็ละเลยไม่ดูแลไม่นำไปรักษาพยาบาล กรณีเช่นนี้ ถือได้ว่านางสาวกระทำการอันน่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายของเด็กหญิงส้มแล้ว

คำว่า “**เด็กเสี่ยงต่อการกระทำผิด**” หมายความว่า เด็กที่ประพฤติตนไม่สมควร เด็กที่ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ได้แก่ เด็กที่ประพฤติตนไม่สมควร เช่น เกร มั่วสุม ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนทั่วไป ข่มเหงรังแกผู้อื่น มั่วสุมเกี่ยวข้องกับการพนัน เสพสุรา บุหรี่ ยาเสพติดให้โทษ ประพฤติตนส่อไปในทางชั่วสาว มีพฤติกรรมต่อต้านทำลายคำสั่งสอนของผู้ปกครอง เข้าไปในสถานบริการหรือสถานการค้าประเวณี หรือกรณีเด็กประกอบอาชีพที่น่าจะชักนำไปในทางที่ผิดเหล่านี้ เป็นต้น

ตัวอย่าง นายแดง อายุ ๑๖ ปี ซึ่งเป็นเด็กเรียนอยู่วิทยาลัยเทคนิคแห่งหนึ่ง เกิดไม่พอใจนายดำ อายุ ๑๕ ปี ซึ่งเรียนอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคคู่อริ จึงชวนเพื่อน ๆ ที่เรียนด้วยกัน ยกพวกไปทะเลาะวิวาทกับนายดำจนทำให้เพื่อน ๆ ทั้งสองฝ่ายและตนเองได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ประชาชนที่ผ่านไปมาบริเวณนั้นถูกลูกหลงได้รับบาดเจ็บไปด้วย กรณีนี้ถือได้ว่านายแดง ประพฤติไม่สมควร เกร มั่วสุม ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนหรือข่มเหงรังแกผู้อื่น อันเป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดที่ควรได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

ข้อ ๖ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามข้อ ๕ ให้พิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสมตามวงเงินและรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก การจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาเครือข่ายเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

(๒) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อให้บริการในการบำบัดฟื้นฟู หรือให้คำแนะนำปรึกษาและบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

(๓) ค่าใช้จ่ายในการส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู

(๔) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของเด็กในชุมชน

(๕) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ให้ช่วยเป็นเงินเดือนละ ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ให้มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติและการรายงานผลประกอบการเบิกจ่ายด้วย

ทั้งนี้ วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตาม (๑) ถึง (๕) ให้เป็นไปตามประกาศกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายหากไม่มีวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ประกาศไว้ ให้เป็นไปตามอัตราและรายการตามระเบียบหรือประกาศของทางราชการ หรือกรณีที่อัตราวงเงินและรายการที่กำหนดไว้ไม่สามารถใช้ดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น หรือกรณีไม่มีอัตราวงเงินและรายการกำหนดไว้ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเป็นกรณีไป

ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ในข้อ ๖ เป็นการกำหนดวงเงินและรายการเพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยกำหนดกรอบการสนับสนุนในลักษณะการจัดทำโครงการในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ (๑) (๒) และ (๔)

(๑) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก การจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาเครือข่ายเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

(๒) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อให้บริการในการบำบัดฟื้นฟู หรือให้คำแนะนำปรึกษาและบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

(๔) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของเด็กในชุมชน

สำหรับ ข้อ ๖ (๓) เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ซึ่งสามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็กได้ โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อสังเกต ตามประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ข้อ ๖ (๓) กำหนดให้การสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู เท่านั้น เนื่องจากเป็นการแยกหมวดหมู่การให้การสนับสนุน ซึ่งขึ้นอยู่กับหมวดของการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

สำหรับ ข้อ ๖ (๕) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ให้ช่วยเป็นเงินเดือนละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ให้มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติและการรายงานผลประกอบการเบิกจ่ายด้วย

คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ได้กำหนดวงเงินนี้ไว้เพื่อช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้แก่ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ที่ได้รับการแต่งตั้งจากปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้ว่าราชการจังหวัด^{๑๗} เท่านั้น โดยผู้คุ้มครองสวัสดิภาพนั้น อาจแต่งตั้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจและมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และในการดำเนินงานของผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ ต้องจัดทำแบบรายงานการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อประกอบการเบิกจ่ายเงินกองทุนคุ้มครองเด็กด้วย

แบบรายงานการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อประกอบการเบิกจ่ายเงินกองทุนคุ้มครองเด็ก ต้องประกอบด้วย ข้อมูลดังต่อไปนี้

๑) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความเป็นอยู่ สุขภาพ และการศึกษาของเด็ก

๒) การเยี่ยมเยียนให้คำปรึกษา/แนะนำ หรือตักเตือนตามสภาพปัญหาของเด็ก

๓) ผลจากการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และข้อเสนอแนะในการดำเนินการต่อไป

^{๑๗} พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔๘

ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ได้กำหนดให้ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ต้องมีการเยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษาแก่เด็ก/ผู้ปกครอง ไม่น้อยกว่าเดือนละ ๒ ครั้ง พร้อมทั้งให้มีรายงานผลตามแบบรายงานการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กฯ ทุกครั้งที่มีการเยี่ยมเยียน จึงจะสามารถเบิกจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าดำเนินงานดังกล่าว เดือนละ ๑,๐๐๐ บาทได้^{๑๘}

วรรคท้ายของข้อ ๖ เป็นการกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ระบุไว้ใน (๑) ถึง (๕) เท่านั้น หากไม่มีวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ประกาศไว้ ให้เป็นไปตามอัตราและรายการตามระเบียบหรือประกาศของทางราชการ หรือกรณีที่มีอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายกำหนดไว้ไม่สามารถใช้ดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น หรือกรณีไม่มีอัตราวงเงินและรายการกำหนดไว้ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กพิจารณาเป็นกรณีไป

ส่วนที่ ๔

หลักเกณฑ์กำหนดวงเงินและรายการเกี่ยวกับการสนับสนุนสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ
สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู

ข้อ ๗ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู รวมทั้งการช่วยเหลือเด็กที่พ้นจากความปกครอง ดูแลของสถานแห่งนั้น ให้เป็นไปตามวงเงินและรายการดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการจัดที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหารและของใช้ที่จำเป็นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงสุขภาพอนามัยและพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ

(๒) ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ฝึกอบรบอาชีพ กีฬา และนันทนาการให้แก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล ให้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ

(๓) ค่าใช้จ่ายในการส่งเด็กคืนสู่ครอบครัว หรือผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็ก หรือนำส่งสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือสถานอื่นใดตามความเหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน

(๔) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ปกครองในกรณีที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ โดยให้นำอัตราวงเงินและรายการตามข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๕) ค่าใช้จ่ายในการสืบเสาะพินิจเด็กและครอบครัวรวมทั้งดำเนินการอื่นเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

(๖) ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา แก้ไขความประพฤติ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งร่างกายและจิตใจเด็กตลอดจนดำเนินการรักษาเด็กที่เจ็บป่วย

(๗) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้เด็กได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และรักษาลิทธิประโยชน์ของเด็กตามกฎหมาย

^{๑๘} มติคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

(๘) ค่าใช้จ่ายในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการให้การสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก

ทั้งนี้ วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตาม (๑) ถึง (๘) ให้เป็นไปตามประกาศกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตามระเบียบหรือประกาศของทางราชการ หรือกรณีที่มีอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายกำหนดไว้ไม่สามารถใช้ดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น หรือกรณีไม่มีอัตราวงเงินและรายการกำหนดไว้ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเป็นกรณีไป

รายการค่าใช้จ่ายในข้อ ๗ เป็นการกำหนดขอบเขตในการให้การสนับสนุนแก่สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ที่ประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติของเด็กที่อยู่ในความดูแล เพื่อให้ได้รับการเลี้ยงดูเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(๑) ค่าใช้จ่ายในการจัดที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหารและของใช้ที่จำเป็นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงสุขภาพอนามัยและพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ

ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดที่พักอาศัยที่เหมาะสมสำหรับเด็ก เช่น ที่นอน หมอน มุ้ง ฯลฯ เครื่องนุ่งห่มสำหรับเด็ก เช่น เสื้อผ้า ผ้าห่มกันหนาว ฯลฯ อาหารที่ถูกต้องตามโภชนาการ อาหารหลัก ๕ หมู่ นมสำหรับเด็ก ฯลฯ ซึ่งมีประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งของใช้สอยส่วนตัวเด็กที่จำเป็นในการดำรงชีพในสถานฯ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพอนามัยที่ดีและมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาอย่างครบถ้วน

(๒) ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ฝึกอบรมอาชีพ กีฬา และนันทนาการให้แก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล ให้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ

ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ฝึกอบรมอาชีพ กีฬา และนันทนาการให้แก่เด็กที่อยู่ในความปกครองของสถานฯ เช่น กิจกรรม/โครงการพัฒนาศักยภาพเด็ก เป็นต้น รวมทั้งสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ให้แก่เด็กที่อยู่ในสถานฯ ด้วย

(๓) ค่าใช้จ่ายในการส่งเด็กคืนสู่ครอบครัว หรือผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็ก หรือนำส่งสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือสถานอื่นใดตามความเหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน

สำหรับค่าใช้จ่ายในการส่งเด็กคืนสู่ครอบครัว หรือผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็ก หรือนำส่งสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูฯ โดยคำนวณจากค่าพาหนะเดินทาง ค่าชดเชยน้ำมันและหล่อลื่น ค่าเบี้ยเลี้ยงของเจ้าหน้าที่ที่ต้องเดินทางไปส่งเด็กกลับคืนสู่ครอบครัวฯ ทั้งนี้สามารถเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็กได้ โดยเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก พิจารณานุมัติ

**(๔) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ปกครองในกรณีที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ โดยให้นำอัตรา
วงเงินและรายการตามข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม**

ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ปกครองในกรณีที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ในข้อนี้ เป็นกรณีที่
เจ้าหน้าที่สถานรับเลี้ยง สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู
เดินทางไปส่งตัวเด็กกลับคืนสู่อุปการะหรือผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็ก แล้วพบว่า เด็กยังมีความจำเป็นต้องได้รับการ
สงเคราะห์ และเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองหรือผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็ก สถานฯ อาจมีหนังสือแจ้งให้
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด /สำนักงานพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร แล้วแต่พื้นที่
ดำเนินการลงพื้นที่สอบข้อเท็จจริง และรับคำร้องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก ๆ กรณีสงเคราะห์
รายบุคคลได้ โดยสามารถให้การสนับสนุนได้ตามรายการและวงเงินค่าใช้จ่ายในข้อ ๔

(๕) ค่าใช้จ่ายในการสืบเสาะพินิจเด็กและครอบครัวรวมทั้งดำเนินการอื่นเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

คำว่า “สืบเสาะและพินิจ^{๑๙}” หมายความว่า การค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและ
นำมาวิเคราะห์ วินิจฉัยตามหลักวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตวิทยา กฎหมาย และหลักวิชาการอื่นที่
เกี่ยวข้องกับบุคคลและครอบครัวของบุคคลนั้น

ค่าใช้จ่ายในการสืบเสาะพินิจเด็กและครอบครัว ตามนัยข้อ ๗ (๕) เป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการสืบค้น
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลโดยเฉพาะ ซึ่งอาจมีค่าเดินทาง ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าดำเนินการอื่นๆ เพื่อคุ้มครอง
สวัสดิภาพเด็ก ซึ่งสถานฯ สามารถเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็กได้

**(๖) ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา แก้ไขความประพฤติ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและฟื้นฟู
สมรรถภาพ ทั้งร่างกายและจิตใจเด็กตลอดจนดำเนินการรักษาเด็กที่เจ็บป่วย**

ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา เช่น การบำบัดเด็กที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ (สูบบุหรี่ ดินยาเสพติด
ให้โทษ ฯ) การแก้ไขความประพฤติ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น โครงการหรือ
กิจกรรมในลักษณะเป็นกระบวนการละลายพฤติกรรมของเด็กในสถานพัฒนาและฟื้นฟู เป็นต้น ซึ่ง
สามารถเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็กได้ ในรูปแบบของโครงการ ทั้งนี้ วงเงินและ
รายการที่ให้การสนับสนุน เป็นไปตามตามเกณฑ์วงเงินค่าใช้จ่ายในการพิจารณาให้แก่หน่วยงานภาครัฐ
หรือองค์กรที่เสนอโครงการจากกองทุนคุ้มครองเด็ก

**(๗) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้เด็กได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และรักษาสิทธิประโยชน์ของเด็ก
ตามกฎหมาย**

ค่าใช้จ่ายตามข้อ ๗ (๗) เป็นกรณีการดำเนินการให้เด็กได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และรักษาสิทธิ
ประโยชน์ของเด็กตามกฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายในการนำพาเด็กไปตรวจพิสูจน์หาสารพันธุกรรม (DNA) เพื่อให้
เด็กได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย เป็นต้น

^{๑๙} พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔

(๘) ค่าใช้จ่ายในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการให้การสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก

ในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาระบบการให้การสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก สามารถขอรับการสนับสนุนเป็นรูปแบบของโครงการ

สำหรับรายการค่าใช้จ่ายในข้อ ๗ (๑) ถึงข้อ ๗ (๘) จะสังเกตได้ว่ามีได้กำหนดเป็นวงเงินที่แน่นอน เนื่องจากบางสถานฯ มีความจำเป็นมากน้อยแตกต่างกันไป และเพื่อให้การสนับสนุนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง และเพียงพอต่อความจำเป็น คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก จึงกำหนดไว้ในวรรคท้ายของ ข้อ ๗ โดยระบุว่า “วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตาม (๑) ถึง (๘) ให้เป็นไปตามประกาศกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตามระเบียบหรือประกาศของทางราชการ^{๒๐} หรือกรณีที่มีอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายกำหนดไว้ไม่สามารถใช้ดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น หรือกรณีไม่มีอัตราวงเงินและรายการกำหนดไว้ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเป็นกรณีไป”

ส่วนที่ ๕

หลักเกณฑ์กำหนดวงเงินและรายการเกี่ยวกับการส่งเสริมความประพฤติ แก่นักเรียนและนักศึกษา

ข้อ ๘ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤติแก่นักเรียนและนักศึกษา ให้เป็นไปตามวงเงินและรายการดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียนและนักศึกษาตลอดจนผู้ปกครอง

(๒) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาระบบงานแนะแนวที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนและนักศึกษาเป็นรายบุคคล และส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว รู้จักและเข้าใจผู้เรียน สามารถค้นพบและจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิต การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การศึกษาต่อและการมีงานทำ

(๓) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อสำรวจ เฝ้าระวัง และติดตาม นักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดเพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(๔) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงที่มีผลต่อนักเรียนและนักศึกษา

(๕) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมความประพฤติและความปลอดภัยของนักเรียนนักศึกษา

(๖) ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดมารับทราบและพิจารณาแนวทางแก้ปัญหาพร้อมกัน โดยอาจจะกำหนดให้นักเรียนและนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เห็นสมควร

^{๒๐} ๑) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงานและการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒) พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๗) และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓) หนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๗๑๔/๑๖๓๕๗ ลว.๒ กันยายน ๒๕๕๑

ทั้งนี้ วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายตาม (๑) ถึง (๒) ให้เป็นไปตามอัตราและรายการตามระเบียบหรือประกาศของทางราชการ หรือกรณีที่อัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายกำหนดไว้ไม่สามารถใช้ดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น หรือกรณีไม่มีอัตราวงเงินและรายการกำหนดไว้ให้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเป็นกรณีไป

รายการค่าใช้จ่ายในข้อ ๘ ตั้งแต่ (๑) ถึง (๒) เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมความประพฤติดีแก่นักเรียนและนักศึกษา โดยเป็นไปตามเกณฑ์วงเงินค่าใช้จ่ายในการพิจารณาให้แก่หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรที่เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก ทั้งนี้ ในกรณีที่มิได้กำหนดรายการและวงเงินที่ให้การสนับสนุน ก็สามารถให้ความตามวรรคท้ายของข้อ ๘ ในการเสนอขอรับการสนับสนุนได้

ส่วนที่ ๖

หลักเกณฑ์กำหนดวงเงินและการดำเนินการอื่น

ข้อ ๙ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสงเคราะห์ คຸ່ມครอบครัวสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติดีกรวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามคำสั่งศาล ให้เป็นไปตามวงเงินและรายการที่ปรากฏในคำสั่งของศาล

“ศาล” ในที่นี้หมายถึง “ศาลเยาวชนและครอบครัว” ซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งศาลอาจใช้อำนาจตามมาตรา ๑๕๙^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวข้างต้น โดยวงเงินและรายการจะเป็นไปตามคำสั่งศาลเท่านั้น เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง มีคำสั่งให้กองทุนคุ้มครองเด็กจ่ายเงินสงเคราะห์ เป็นค่าเลี้ยงดูให้แก่ชายกมล อายุ ๑๖ ปี ในระยะเวลา ๑๓ เดือนๆ ละ ๓,๐๐๐ รวมเป็นเงิน ๓๙,๐๐๐ บาท กรณีเช่นนี้ให้นำคำสั่งศาลดังกล่าวเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กเพื่อพิจารณออนุมัติตามคำสั่งศาลดังกล่าวได้ และเมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือ สำนักงานพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร จะต้องเบิกจ่ายเป็นรายเดือนตามคำสั่งศาลด้วย

ข้อ ๑๐ กรอบวงเงินโครงการ ประกอบด้วย

- (๑) โครงการขนาดเล็ก หมายถึง โครงการที่ขอมาในวงเงินต่ำกว่า ๓๐๐,๐๐๐ บาท
- (๒) โครงการขนาดกลาง หมายถึง โครงการที่ขอมาในวงเงิน ตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- (๓) โครงการขนาดใหญ่ หมายถึงโครงการที่ขอรับสนับสนุนมาเกินโครงการละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

^{๒๑} พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๑๕๙ ในคดีครอบครัวให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการหรือมาตรการคุ้มครองชั่วคราวในเรื่องสินสมรส ค่าทดแทน ที่พักอาศัย การอุปการะเลี้ยงดูสามีภริยาและการพิทักษ์อุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือวิธีการใด ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์ของคู่ความหรือบุตรได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่พฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีจำเป็นเพื่อสงเคราะห์ผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ไม่ว่าจะมีคู่ความฝ่ายใดหรือบุคคลที่ปกครองดูแลผู้เยาว์นั้นร้องขอหรือไม่ ศาลมีอำนาจสั่งให้กองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กจ่ายเงินสงเคราะห์ผู้เยาว์ดังกล่าวตามความจำเป็นระหว่างใกล้เกลี้ยหรือการพิจารณาคดีได้ โดยให้ถือว่าเป็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ในข้อ ๑๐ เป็นการกำหนดขนาดและกรอบวงเงินของโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน
คุ้มครองเด็ก เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีการติดตามตรวจสอบและสามารถจำแนกประเภทของโครงการได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๑๑ วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ไม่อาจได้รับการสนับสนุน ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อแสวงหากำไรโดยทั่วไป รวมทั้งแสวงหากำไรจากเด็ก
และครอบครัวของเด็ก

(๒) ค่าใช้จ่ายตามโครงการที่มีวัตถุประสงค์ หรือกระบวนการดำเนินงานไม่ชัดเจนหรือไม่มีเอกสาร
หรือไม่ปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด

(๓) ค่าใช้จ่ายตามโครงการที่มีแนวปฏิบัติโดยไม่พยายามสร้างการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือ
หน่วยงานหรือประชาชน นอกจากผู้ที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง

(๔) ค่าใช้จ่ายตามโครงการลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนจะพิจารณา
กำหนดเป็นคราวไป

ในข้อ ๑๑ นี้เป็นการกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุน
คุ้มครองเด็ก ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อแสวงหากำไร รวมทั้งการแสวงหากำไรจากเด็กและครอบครัวของเด็ก
เช่น การขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนคุ้มครองเด็ก เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของบริษัท ห้าง ร้านต่าง
ๆ โดยใช้หรือจ้างเด็ก หรือครอบครัวของเด็กเป็นเครื่องมือเพื่อแสวงหาผลกำไรจากการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

(๒) ค่าใช้จ่ายของโครงการที่มีวัตถุประสงค์หรือกระบวนการดำเนินงานไม่ชัดเจน ไม่มีเอกสารสำคัญ
ของหน่วยงาน/องค์กร หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กกำหนด เช่น
การเสนอโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุน โดยไม่เสนอตามแบบฟอร์มที่กองทุนคุ้มครองเด็กกำหนด
หรือไม่ปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เป็นต้น

(๓) โครงการที่มีแนวปฏิบัติ โดยไม่พยายามสร้างการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือหน่วยงานหรือประชาชน
นอกจากผู้ที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง

(๔) ค่าใช้จ่ายตามโครงการลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก พิจารณา
แล้วไม่ควรถูกให้การสนับสนุน^{๒๒} ซึ่งได้แก่โครงการลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสำนักงาน/องค์กร ซึ่งเป็นลักษณะงานประจำ เช่น ค่าน้ำ
ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมัน ค่าจ้าง/เงินเดือน ค่าประสานงาน ฯลฯ

๒. ลักษณะโครงการที่ขอสนับสนุนเพื่อจัดตั้งกองทุน หรือเงินทุนของกลุ่ม รวมทั้งการก่อสร้าง
อาคาร หรือสาธารณูปโภคต่าง ๆ

๓. ลักษณะโครงการที่ขอเงินเพื่อลงทุน เบี้ยยังชีพและทุนการศึกษา

๔. ลักษณะโครงการที่เป็นการเยี่ยมบ้านเพื่อมอบเงินหรือสิ่งของเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีกิจกรรมอื่น ๆ

๕. กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนสงเคราะห์รายบุคคล (เนื่องจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์จังหวัดมีเงินสนับสนุนอยู่แล้ว

๖. ในแต่ละจังหวัด โครงการ/กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนไม่ควรซ้ำซ้อนกับหน่วยงานภาครัฐ
ยกเว้นเป็นโครงการ/กิจกรรมเสริมนโยบายเร่งด่วนหรือพิเศษ

^{๒๒} มติคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ครั้งที่ ๔/ ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑

๗. โครงการที่มีจำนวนกิจกรรมมาก และมีค่าใช้จ่ายสูงมากเกินความจำเป็น ให้พิจารณาปรับลดตามความเหมาะสม

๘. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นควรพิจารณาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงานกองทุน

ข้อ ๑๒ การพิจารณาอนุมัติโครงการ หรือการพิจารณาคำขอเป็นรายบุคคลให้เป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสม

ในการพิจารณาอนุมัติโครงการและการพิจารณาคำขอรับการสนับสนุนรายบุคคลของกองทุนคุ้มครองเด็ก ต้องคำนึงถึงความจำเป็นและเหมาะสมว่าสิ่งที่หน่วยงาน/องค์กร หรือบุคคล ที่เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก มีความจำเป็นหรือไม่ และการขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการหรือการขอสงเคราะห์ เหมาะสมมากน้อยเพียงพอหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณของกองทุนคุ้มครองเด็กด้วย

ข้อ ๑๓ เงื่อนไขการปฏิบัติอื่น การรายงาน การติดตามผลให้เป็นไปตามแบบที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด^{๒๓}

เงื่อนไขการปฏิบัติอื่น การรายงานและการติดตามผล เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน ประกาศกำหนด

^{๒๓} พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๖

(ปรับเปลี่ยนเป็นอำนาจของอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน)

คำอธิบายประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายในการตรวจ DNA จากกองทุนคุ้มครองเด็ก

เด็กที่ยังไม่มีสถานะบุคคลตามกฎหมาย นับเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติให้ความสำคัญ โดยเฉพาะเด็กยากจนที่ยังไม่มีสถานะบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งมีความจำเป็นต้องตรวจ DNA เพื่อพิสูจน์ความเชื่อมโยงระหว่างบุคคลผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับสถานะบุคคลตามกฎหมาย คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติจึงมีมติให้เด็กที่ยังไม่มีสถานะบุคคล ซึ่งมีความจำเป็นต้องตรวจ DNA สามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการตรวจ DNA จากกองทุนคุ้มครองเด็กได้ ซึ่งมีวิธีการเบิก และกระบวนการขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. เด็กที่ยังไม่มีสถานะบุคคลที่ต้องตรวจ DNA เพื่อพิสูจน์ความเชื่อมโยงระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องเป็นเด็กยากจน ซึ่งไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอต่อการตรวจ DNA และมีอายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์

๒. เด็กยากจนที่ยังไม่มีสถานะบุคคล สามารถยื่นเรื่องขอรับความช่วยเหลือได้ที่จังหวัดที่เด็กอาศัยอยู่

๓. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินเรื่องการตรวจ DNA ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

๔. กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ได้รับหนังสือสั่งการให้ตรวจ DNA จากสำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่นของเด็กยากจนที่ยังไม่มีสถานะบุคคล ในหนังสือสั่งการจะระบุบุคคลที่เด็กจะต้องตรวจ DNA เพื่อพิสูจน์ความเชื่อมโยง

๕. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ได้รับเรื่องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ เยี่ยมบ้านของเด็กยากจนที่ไม่มีสถานะบุคคล เพื่อสอบข้อเท็จจริงว่าเด็กมีฐานะขาดแคลน ไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอต่อการตรวจ DNA จริง หากพบประเด็นอื่นที่ควรให้ความช่วยเหลือก็ให้ดำเนินการช่วยเหลือ

๕.๒ จัดหาสถานที่ตรวจ DNA ให้เด็ก โดยต้องเป็นโรงพยาบาลของรัฐเท่านั้น และใกล้เคียงที่สุดประสานงานกับโรงพยาบาลเพื่อประมาณการค่าตรวจ เด็กหนึ่งคนอาจต้องตรวจความเชื่อมโยงกับบุคคลหลายคนก็ได้ ทั้งนี้ ให้ยึดถือตามหนังสือสั่งการที่สำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น สั่งการมา เมื่อได้ประมาณการค่าใช้จ่ายในการตรวจของโรงพยาบาลแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ต้องทำประมาณการค่าใช้จ่ายให้เด็กและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ต้องเดินทางไปตรวจ ค่าใช้จ่ายนี้อาจรวมถึงค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ โดยขอให้ดูจากประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินและรายการ ที่ให้การสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองเด็ก จากนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ฯ รวมค่าใช้จ่ายจากประมาณการทั้ง ๒ ส่วน เพื่อเตรียมเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็กจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้ความเห็นชอบ และเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก พิจารณานุมัติ

๖. เมื่อคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ได้อนุมัติวงเงินค่าใช้จ่ายในการตรวจ DNA แก่เด็กแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ดำเนินการดังนี้

๖.๑ มีหนังสือไปยังโรงพยาบาลที่ทำการประการไว้ เพื่อขอส่งเด็กและบุคคลที่เกี่ยวข้องไปตรวจ DNA และขอให้โรงพยาบาลส่งใบแจ้งหนี้ค่าตรวจ DNA มาเรียกเก็บกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด/สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

๖.๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ยืมเงินทดรองราชการเฉพาะส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตรวจ DNA ของเด็กและบุคคลที่เกี่ยวข้องออกมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตรวจ หากพนักงาน

เจ้าหน้าที่ฯ จะร่วมเดินทางไปด้วยและเป็นผู้ถือเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตรวจ DNA ของเด็ก จะช่วยให้กระบวนการไปตรวจและการรวบรวมหลักฐานใบสำคัญด้านการเงินสำเร็จเรียบร้อยงานขึ้น เมื่อเดินทางไปตรวจเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ฯ นำหลักฐานใบสำคัญมาหักล้างเงินยืม

๗. เมื่อการตรวจ DNA เสร็จสิ้น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด/สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ได้รับใบแจ้งหนี้ค่าตรวจจากโรงพยาบาลแล้ว ให้หน่วยงานส่งจ่ายเงินแก่โรงพยาบาล เมื่อโรงพยาบาลได้รับเงินและออกใบเสร็จรับเงินให้แล้ว ให้หน่วยงานฯ ส่งสำเนาใบเสร็จรับเงินของโรงพยาบาล พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง มายังกองทุนคุ้มครองเด็กเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี

๘. โรงพยาบาลจะจัดส่งผลการตรวจ DNA ของเด็กให้สำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น โดยตรง พนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ควรติดตามผลและให้การช่วยเหลือจนเด็กได้รับสถานะบุคคลตามกฎหมายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว